

2. TURGUT REİS VE TÜRK DENİZCİLİK TARİHİ ULUSLARARASI SEMPOZYUMU (1 – 4 KASIM 2013)

Cezmi ÇOBAN*

1485 yılında şu anda Turgutreis Beldesi'nin bir mahallesi olan XV. yüzyılın Karabağ köyünde doğan Turgut Reis (Dragut Rais); XVI. Yüzyıl Akdeniz Denizcilik Tarihine damgasını vurmuş, deniz savaşlarında gösterdiği üstün stratejik düşünce ve uygulamalarıyla, cesur ve gözü kara kişiliği ile rakip donanmalara korku salmış büyük bir Türk denizcisidir. Akdeniz'de Barbaros Hayrettin Paşa' dan sonra Osmanlı deniz gücünün en önemli aktörü olmuştur. Turgut Reis ile ilgili Türkçe ve diğer dillerde yazılmış (İspanyolca, Fransızca, İtalyanca, Latince, Katalanca) kitap, arşiv belgeleri, mektup ve edebi eserler; onun Akdeniz tarihinde bıraktığı izi gösterir niteliktedir.

Turgutreis Belediyesi, topraklarında dünyaya gelen ve adını taşıdığı bu ünlü Türk Denizcisinin anısını yaşatmak ve gelecek kuşaklara adını doğru bir şekilde aktarmak amacı ile 27 – 28 Mayıs 2011 tarihleri arasında, Bilecik Üniversitesinin akademik danışmanlığında “I. Turgut Reis Türk Denizcilik Tarihi Sempozyumu”nu gerçekleştirmiştir. Bu sempozyum; birçok akademisyen ve araştırmacının katılımıyla, büyük denizcinin de adını taşıyan Bodrum'un Turgutreis beldesinde gerçekleştirilmiştir. Alanında bir ilk olma özelliği taşıyan bu sempozyumda, Turgut Reis'in destanlaşmış adı etrafında Türk denizciliğinin tarihsel ve aktüel konu ve sorunları tarihsel perspektifle harmanlanarak genel ve kapsayıcı nitelikte sunulmuştur. Sunulan bildiriler kitaplaştırılarak, Turgutreis Belediyesi Kültür ve Sanat Yayınları'nın ilk eseri olarak, kamuoyuna ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

* Bodrum Belediyesi Şevket Sabancı Kültür ve Sanat Merkezi Kütüphane Görevlisi. Bodrum.

Turgut Reis'in tarihi kişiliğinin gelecek kuşaklara doğru aktarılması ve adının yaşatılması misyonunun devamı olarak iki yılda bir gelenekselleştirilmesi hedeflenen sempozyumun ikincisi, 1-4 Kasım 2013 tarihleri arasında, Turgutreis Belediyesi'nin ana sponsorluğu, Marmara Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Akdeniz Medeniyetleri Araştırma ve Uygulama Merkezinin akademik danışmanlığında "2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu" adı ile Turgutreis Beldesinde gerçekleştirildi. Sempozyuma; İspanya, Fransa, İtalya, Mısır, Rusya, Yunanistan, Hırvatistan, Tunus ile Türkiye'nin seçkin 14 üniversitesinden gelen akademisyenler bildirimlerini sundular. Sempozyum boyunca toplam 100'ün üzerinde bilimsel sunum kamuoyu ve sempozyum konukları ile paylaşılmıştır.

2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu, Turgutreis Belediye Başkanı Mehmet Dinçberk'in açılış konuşması ile 1 Kasım 2013 Cuma günü saat 10.15'de açıldı. Sempozyum başkanı olup, mazereti dolayısı ile katılmayan Mim Kemal Öke'nin mesajı, Cihan Yemişçi tarafından okundu. Bodrum Belediye Başkanı Mehmet Kocadon; Bodrum'un tarihi boyunca yüzünü denize döndüğünü vurgulayarak, Bodrum doğumlu olan Turgut Reis ve onun anısına yapılan uluslararası sempozyumdan duyduğu memnuniyetini ifade etmiştir. Bodrum Kaymakamı Dr. Mehmet Gödekmerdan ve Muğla Valisi Mustafa Hakan Güvençer yaptıkları konuşmalarda; Geçmişteki olayların ve tarihin öğrenilmesi konusunda, bu tür sempozyumların önemine dikkat çekerek; akademik emek ve değerlendirmeler ile Turgut Reis'in daha yakından tanınıp aziz hatırasının yaşatılmasının takdire şayan olduğunu vurguladılar.

1 Kasım 2013 Cuma günü saat 10.45 de; Muzaffer Metin ATAÇ, Ertuğrul ÖNALP, Houcine TOBJI ve Serap MUMCU'nun sunumları ile başlayan açılış oturumunun ardından, Saat. 14'den itibaren 3 ayrı salon' da saat 17.15 e kadar oturumlar devam etti. 2 Kasım 2013 cumartesi ve 3 Kasım 2013 Pazar günü, 3 farklı salonda saat 9'da başlayan oturumlar, saat 17.15'e kadar devam etti. Pazar günü saat 15.45 – 17.15 saatleri arasında yapılan sonuç oturumundan sonra kapanış konuşmasını yapan, Turgutreis Belediye Başkanı Mehmet Dinçberk; "Sempozyum'un Amiral Turgut Reis ve Türk Denizciliği adına yararlı geçtiğini, bildirimlerin en kısa zamanda kitaplaşacağını, sempozyuma katılan akademisyen ve araştırmacıları Turgutreiste ağırlamaktan büyük mutluluk duyduklarını ve Turgut Reis ve onun etrafında anlatılacak

2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu (1-4 Kasım 2013)

Uluslararası Denizcilik Sempozyumlarını iki yılda bir gerçekleştirmek istediklerini” belirten konuşmasından ardından, aynı günün akşamı saat 19.30 da sempozyum gala yemeği verildi. 4 Kasım 2013 pazartesi günü Bodrum şehir turu ve Bodrum Deniz Müzesi ziyaretinin ardından sempozyum sona erdi.

SEMPOZYUM OTURUM BAŞLIKLARI

Turgut Reis Araştırmaları (2 Oturum)

Piri Reis'e Vefa

Menteşe Bölgesi Tarih Araştırmaları (2 Oturum)

Ortaçağ'da Akdeniz ve Türk Denizciliği

Yeniçağ'da Akdeniz ve Türk Denizciliği (2 Oturum)

Adalar Denizi (Ege)

Karadeniz ve Türk Denizciliği

Türk Kültür Tarihinde Su ve Deniz

Kültür ve Sanatta Deniz

Akdeniz Dünyası ve Korsanlık (2 Oturum)

Yakınçağ'da Akdeniz ve Türk Denizciliği

Türk Denizciliği Kaynak, Literatür ve Biyografi Araştırmaları

Türk Karasularında Sualtı ve Arkeoloji Araştırmaları (2 Oturum)

Cumhuriyet Devri Türk Denizciliği

Muğla Yöresi Yerel Kültür Araştırmaları

Denizcilik Tarihi ve Kültürü

Bodrum Yöresi Yerel Kültür Araştırmaları

Eskiçağ'da Anadolu ve Denizcilik (2 Oturum)

Denizcilik Müzeciliği

SUNULAN BİLDİRİLER

Muzaffer Metin ATAÇ, *Turgut Reis'i Anmak*

Ertuğrul ÖNALP, *Türk ve İspanyol Kaynaklarına Göre Turgut Reis'in Kişiliği*

Serap MUMCU, *Venedik Balyos Raporlarında Turgut Reis (1550-1555)*

Houcine TOBJI, *La Bataille décisive de 1560 à Djerba et la Victoire retentissante de Turgut-Reis sur la flotte espagnole. Un tournant historique en Méditerranéen*

Cihan Yemişçi, *Turgut Reis'in Etnik Menşei*

Tarık Eray ÇAKIR, Cezmi ÇOBAN, Serhat ERGÜN, Zeynep ÖZŞEKER, *Turgut Reis'in Doğduğu ve Denizlere Açıldığı Yer: Menteşe Sancağı'nın, Siravolos Kazası'nın, Karabağ Kıyıları (XV.- XIX yy.)*

Orhan KOLOĞLU, *Trablusgarp Ocağı'nın Kuruluşuna Turgut Reis'in Katkısı*

Abdalqader M. STEIH, *Garp Ocakları Yerel Kaynaklarına Göre Turgut Reis*

Sevinç QASYMOVA, *Türk'ün Büyük Ülküsü: Denizcilik Tarihinde Turgut Reis Kişiliği ve Osmanlı Stratejisi*

Cevat ÜLKEKUL, *Hayatı ve Eserleriyle Denizci Bilim Adamı Piri Reis*

Erdoğan ŞİMŞEK, *Denizci Bilim Adamı ve Asker Yönleriyle Piri Reis*

Ayşe Nur SIR, *Kitâb-ı Bahriye'nin Dibacesinde Deniz İmgesi*

Murat TANRIKULU, *Korsanların ve Kaptan-ı Deryaların Seyir Haritaları: Portolanlar*

Hasan DEMİRTAŞ, *Hurufat Defterleri'ne Göre Serulus / Seravlus Kazası Vakıfları ve Vakıf Eserleri*

Hüseyin MUŞMAL, Raziye ARICI, *Hurufat Defterlerine Göre Meğri (Fethiye) Kazası'ndaki Tekke, Zaviye ve Medreseler*

Ahmet YİĞİT, *19. Yüzyıl İsravolos'ta Nüfus ve Lakaplar*

Mehmet Yaşar ERTAŞ, Burcu AYDEMİR, *Menteşe Yöresinin Ayan Ailelerinden Tavaslızadeler ve Bodrum'da Kalyon İnşası*

Abdelaziz M. AWADALLAH, *Süleyman Nutkı'nın Muharabat-ı Bahriye-i Osmaniye Adlı Kitabı Işığında Turgut Reis*

Eloy Martin CORRALES, *Dragut Reis Through Spanish Historiography*

Özlem KUMRULAR, *Turgut Reis'in 1547-49 Yıllarında Akdeniz'de Yaptığı Operasyonlar:1550 Saldırısının Arka Planı*

Ümran AY, *Bir Deniz Savaşımızın Manzum Hikayesi: Fetihnâme-i Kal'a-i Cerbe*

Osman ÖNDEŞ , *“1565 Büyük Kuşatma” ya da “Son Kuşatma”*

Adnan ÇEVİK, *Güneybatı Anadolu'nun Türkleşmesinde Menteşe Beyliğinin Rolü*

Mustafa Sabri KÜÇÜKAŞCI, *Akdeniz'de İlk Müslümanlar*

Abdulhalik BAKIR, Abdülhamit DÜNDAR, *İbn Havkâl'in Sûretü'l-Arz Adlı Eserinde Akdeniz*

Ahmet ALTUNGÖÇ, Mehmet KAVAK, *İbn Cübeyr Seyahatnâmesine Göre Akdeniz'de Seyrüsefer ve Liman Kentleri*

2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu (1-4 Kasım 2013)

Cengiz TOMAR, *Memlükler ve Avrupa, Akdeniz'de Ticaret ve Diplomasi*
Tuncay ÖĞÜN, *19. Yüzyılın Ortalarında İsravalos' ta Ekonomik ve Sosyal Hayat*

Bircan KAYMAKÇI, *Menteşe Mütesellimi Çavuşzade Hacı Ebu Bekir Ağa*

Mehmet ZEREN, *İtalyan İşgal Kuvvetlerinin Bodrum Kalesi ve Civarında Tarihi Eserleri Yağmalama Hareketleri (1919-1920)*

Mustafa HERGÜNER, *İkinci Dünya Savaşı'nda Fransız Gemilerinin İlticası ve Bodrum*

Uğur KURTARAN, *Osmanlı Bahriye Teşkilatının Tarihsel Gelişimi (Kuruluştan İnebahtı Deniz Savaşı'na Kadar)*

Ergün DEMİREL, *Osmanlı Deniz Gücünün İmparatorluk Stratejisine Sağladığı Destek*

Paschalis ANDROUDIS, Melpomeni PERDIKOPOULOU, *The Ottoman Thessaloniki's Maritime Defenses in The Second Half Of The 15th and During The 16th Century*

Abdulkadir GERÇEKSEVER, *Portekiz'in Hint Okyanusu'ndaki Faaliyetlerine Karşı, Osmanlı Devleti Tarafından Aç ve Gücerat Sultanlıklarının Desteklenmesi*

Nejat TARAKÇI, *Osmanlı İmparatorluğu Neden Bir Okyanus Devleti Olamadı?*

Dilara DAL, *18. Yüzyılda Sakız Limanı'nın Fiziki Yapısı ve Doğu Akdeniz Ticareti'ndeki Önemi*

Kevser DEĞİRMENCİ, *19. Yüzyıl Girit'inden Bir Kesit: Mustafa Naili Paşa Döneminde Girit Limanları ve Gemileri*

Metin ÜNVER, *Ege'nin Depremzede Adası Midilli: 1867 Depremi ve Sosyo-Ekonomik Sonuçları*

Sevim ERDEM, *Sultan II. Abdülhamit Döneminde Ege ve Akdeniz Sahillerinden Adalara Yapılan Sivil Ulaşım Ağı ve Yapıları*

Okay SÜTÇÜOĞLU, *Sualtıdaki Türkler*

Ebru ZEREN, *Maniheist, Budist ve Hıristiyan Türklerde Su ile İlgili İnançlar*

F. Aysel DINGİL, *İslam Öncesi Türk Kültüründe Su*

Gözde SAZAK, *Suyun Eski Türkler İle Buluşmasına Görseller Üzerinden Kısa Bir Bakış*

Ayşe PUL, *Yavuz Sultan Selim'in Güney Siyasetinin Doğu Akdeniz Ticaretine Etkisi*

Cemal ÇETİN, *Anadolu Yol Sistemi ve Deniz Bağlantıları*

Mehmet DEMİRTAŞ, *Osmanlı Başkentinin Zahiresinin Temininde Akdeniz'in Önemi ve XVII. Yüzyıl'da Akdeniz Ticaretinde Meydana Gelen Aksamaların Şehrin Beslenmesine Etkileri*

Fatih GÜRCAN, *Osmanlı Akdenizi'nde Britanya'nın Denizcilik Faaliyetleri*

Alpay BİZBİRLİK, *18. Yüzyılın Sonlarına Doğru Osmanlı Rus İlişkilerinde Yaşanan Problemler*

Akif FARZALIEV, *1798-99 Türk-Rus Deniz Savaşı*

Okan YEŞİLOT, *Dünden Bugüne Kırım'ın Stratejik Önemi*

Özgür YILMAZ, *Buharlı Gemi Çağı'nda Karadeniz'de Avrupa Denizciliği*

Sadık TÜRKSAVAŞ, *Düşler Denizine Açılan Bir Akıl-Kahraman'ın Seyir Defteri veya Odysseus'un Bilinçaltındaki Tethys*

Göknur GÜRCAN, *Medusa'nın Salı ve Sanat Tarihi'nde Deniz Konulu Belgesel Resimler*

Hakan DEĞİRMENCİ, *Ziya Hanhan'ın "Denizler Delisi" Romanında Türk Leventleri ve Denizcilik*

Togay ŞENALP, *Sinemada Kaptan Karakterleri ve Turgut Reis*

Erkan ŞİMŞEK, *Uçan Hollandalı (Hayalet Gemi) ya da Fırtınalı Denizde Ölümün Dışı Sendromu*

Sayime DURMAZ, *Kuruluş Sürecinden Malta Kuşatmasına Hospitalier Şövalye Tarikatı*

Wiktor OSTASZ, *Stealthy Nomads, Phantom Fleets: Türkmen Mariners in Late Thirteenth-Century Southern Anatolia*

Selahattin DÖĞÜŞ, *Batı Anadolu Sahillerinde Türk Korsanları: Deniz Gazileri*

Ahmet BÜYÜKAKSOY, *Sir Thomas Roe ve Berberi Korsanlar*

Mikail ACIPINAR, *Gâzi Murad Reis Hayatı, Son Seferleri ve Adına Yazılan Halk Şiirleri*

Ali Fuat ÖRENÇ, *19. Yüzyılda Osmanlı Donanma Stratejileri*

Yüksel ÇELİK, *19. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Osmanlı Donanması'nın Ege ve Akdeniz'de Korsanlarla Mücadelesi*

2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu (1-4 Kasım 2013)

M. Münir ATALAR, Mustafa ŞAHİN, *Denizden Hacc Yolculuğu ve Surre*

Nesimi YAZICI, *Sultan Reşad'ın Rumeli Seyahati Sırasındaki Deniz Yolculuğu (Haziran 1911)*

Hüseyin Sami ÖZTÜRK, *Antikçağ Güney Kıyıları Anadolu'sunda Korsanlık ve Haydutluk*

Ahmet BİLİR, *Antikçağ'da Korsanlığın Kilikya Ekonomisine Etkisi*

Öğül Emre ÖNCÜ, Seçkin EVCİM, *Lykia'da Bir Liman Kenti: Olympos*

Ceren PİLEVNELİ, *Antikçağ Lykia'sının Doğu Akdeniz Ticaretindeki Önemine Örnek*

Robert BACALJA, *Croatian Literature In the 16th Century In the Light Of the Turkish Invasions On the Adriatic*

Vjeran KURSAR, *Ottoman Incursions in the Adriatic Sea and Their Reflections in Culture and Architecture of Dalmatia*

Mehmet TÜTÜNCÜ, *Kuzey Afrika'da Cezayir, Tunus ve Libya'da Türk Kaptanlarına Ait Eserler ve Kitabeler*

Sadi KUCUR, *Turgut Reis'in Türbesindeki Kabir Taşları*

Jean-Louis BACQUÉ-GRAMMONT, *Batı Avrupa'da Tarih Edebiyatında Turgut Reis'in Birkaç İmajı*

Aynur GÜNER, *Türk Denizcilik Tarihinde Önemli Bir Belge Ceride-i Bahriye*

Çağatay BENHÜR, *Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde Bulunan Denizcilikle İlgili Belgeler (1939-1945)*

Eminalp MALKOÇ, *"Sivil Amiral" Abidin Daver'in Kaleminden Türk Denizciliği*

Cem KARAKILIÇ, *Denize ve Denizciliğe Adanmış Bir Ömür: Abdülhamit Naci Özdeş (Vesika ve Tevatürle İhya Edilmiş Bir Biyografi Denemesi)*

Cihan ÖZGÜN, *Rodos Adasında Tanassur Hareketleri ve Namık Kemal*

Güzin ÖZKAN BİLİR, *Sikkeler Işığında Anadolu Kıyılarındaki Antik Deniz Fenerleri*

T. Mikail Patrick DUGGAN, *From Mid October to the End of March – Winter Voyaging in the Medieval Mediterranean*

Hamdi ŞAHİN, *Roma Dönemi Doğu Akdeniz Ticareti ve Ticaret Yolları*

Fiğen ATABEY, Ramazan USLU, *Atatürk ve Donanma*

Yusuf Ziya ŞİPAL, *Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türk Deniz Ticari Filosu*

Elif Meryem YURDAKUL, *Türkiye'de Dış Ticaretin Taşınması ve Denizyolu Taşımacılığı*

İrfan KALAYCI, Nejat TARAKÇI, *Deniz Ticareti ve Küresel Mali Kriz: 21. Yüzyılda Türkiye İçin Yeni Rotalar*

Ümral DEVECİ, *Muğla Türkülerinde Deniz İmgesi*

Ali Abbas ÇINAR, *Akyaka'da Balıkçılık Kooperatifine Bağlı Tekneler ve Balık Kültürü*

Recep ASLAN, *Cumhuriyet Dönemi'nde Bodrum ve Marmaris'te Süngercilik (1923-1960)*

Sibel ZEREN, *19. Yüzyıl Sonlarında Bodrum Cıvarı ve Adalar Denizi'nde Skafandır (Scaphandre) Sistemi ile Sünger Avcılığı*

Erdoğan ARSLAN, *Kekova Sualtı Arkeoloji Araştırmaları*

Mustafa ŞAHİN, *Myndos Antik Kenti Liman Araştırmaları*

Serkan GÜNDÜZ, Oktay DUMANKAYA, *Liman Kentlerinde Sualtı Araştırmalarının Önemi - Asar Adası Örneği*

Ercan ALAN, *Rumeli Kadıaskerliği Ruznamçelerine Göre 17. Yüzyıl Kadı Tayinlerinde Donanma ve Tersaneye Yapılan Hizmetin Rolü*

Mustafa Gürbüz BEYDİZ, *Osmanlı Gemilerinde Kullanılan Savaş Topları*

Mustafa GENÇOĞLU, *Batı Bilgi ve Teknolojisinin Osmanlı Bahriyesine Aktarımı Meselesi*

Hassan HAZRATI, Mohammad T. GHORBANIPOSTMA-SHHADI, Morteza GHORBANIPOSTMASHHADI, *A Review on the Developments of Ottoman Naval Technology During Late 18th and Early 19th Centuries*

Hür Kamil BİÇİCİ, *Turgutreis ve Ortakent'te Bulunan Takı Tasvirli Mezar Taşları*

Namık AÇIKGÖZ, *Ortakent/Müskebi Mezar Taşları*

Cezmi ÇOBAN, Tarık Eray ÇAKIR, Zeynep ÖZŞEKER, *Turgutreisli Bir Deniz Şehidi: Emin Süzen (1931-1953)*

Fatih KOÇ, *Turgutreis'te Turizm Gelişimi*

Güray ÜNVER, *Bodrum Yarımadası İlkçağ Yerleşimleri ve Yeni Belgeler Işığında Lokalizasyonlar*

Ergün LAFLI, M. Anıl FEROĞLU, *Eskiçağ'da Turgutreis-Kadıkalesi ve Yakın Çevresinin Arkeolojisi ve Tarihi*

2. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi Uluslararası Sempozyumu (1-4 Kasım 2013)

Oktay DUMANKAYA, *Salih Adası (Karyanda Antik Kenti ?) Liman Araştırması*

Tarık Eray ÇAKIR, Pembegül YILDIZ, Cezmi ÇOBAN, *Turgut Reis Anıtlarından, Turgut Reis Akdeniz Denizcilik Tarihi Arşivi ve Müzesine: Güçlü Bir Arzu, Ümit Edilen Sonuç*

Osman ÖNDEŞ, *Deniz Müzeleri ve Müze Gemiler*

Betül AKSOY, *Arkas Deniz Tarihi Merkezi*

Ali Rıza İŞİPEK, *Turgutreis Denizcilik Müzesi*

Cezmi oban

